

POSTANOWIENIE

Dnia 2 listopada 2017 roku

Sąd Okręgowy w Częstochowie VII Wydział Karny Odwoławczy Częstochowa w składzie:

Przewodniczący: SSO Sławomir Brzózka

Protokolant: sekr. sądowy Aleksandra Błachowicz - Drózdź

po rozpoznaniu w sprawie przeciwko:

A. J. (1) (J.) ur. (...) w S. i

W. B. ur. (...) w W.

oskarżonych subsydiarnym aktem oskarżenia o czyn z art. 158 § 1 k.k.

zażalenia wniesionego w dniu 24 maja 2017 roku przez pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego B. T.

na postanowienie Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 17 maja 2017 roku wydane w sprawie sygn. akt IV K 778/16

w przedmiocie umorzenia postępowania

na podstawie art. 437 k.p.k., art. 632a k.p.k. w zw. z art. 640 k.p.k.

postanawia

I. uchylić orzeczenie o obciążeniu B. T. kosztami postępowania zawarte w punkcie 2, a w pozostałej części zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy,

II. zwrócić B. T. z kasy Sądu Rejonowego w Częstochowie kwotę 300 (trzystu) zł uiszczonej przez niego zryczałtowanej równowartości wydatków (przesięgowanej ze sprawy IV K 237/16 Sądu Rejonowego w Częstochowie) obciążając kosztami sądowymi Skarb Państwa .

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 17 maja 2017 roku Sąd Rejonowy w Częstochowie na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k., art. 55 § 1 k.p.k. a contrario, art. 632 pkt 1 k.p.k. w zw. z art. 640 k.p.k., 1. umorzył postępowanie w sprawie przeciwko A. J. (1) i W. B., 2. kosztami postępowania obciążył oskarżyciela B. T..

Powyższe postanowienie zostało zaskarżone w całości przez pełnomocnika oskarżyciela subsydiarnego, który zarzucił mu:

1. obrazę przepisów postępowania, która miała istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia tj. art. 55 § 1 k.p.k. poprzez bezzasadne umorzenie postępowania podczas gdy postanowienie takie narusza prawo pokrzywdzonego do wniesienia i popierania subsydiarnego aktu oskarżenia;

2. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że:

a) postanowienie o umorzeniu dochodzenia z dnia 7 kwietnia 2016 roku było pierwszym postanowieniem umarzającym postępowanie podczas gdy faktycznie było trzecim, a pokrzywdzony po dwóch pierwszych umorzeniach

postępowania wniósł prawidłowo subsydiarny akt oskarżenia, a zatem nie może ponosić negatywnych konsekwencji wynikających z niezgodnych z przepisami prawa decyzji organów ścigania i organów orzekających w sprawie;

b) pokrzywdzonemu nie przysługuje prawo do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia, podczas gdy ziszczyły się wszelkie warunki określone w art. 55 § 1 i 2 k.p.k., konieczne do prawidłowego wniesienia aktu oskarżenia.

W oparciu o przytoczone zarzuty pełnomocnik wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w całości i przekazanie sprawy do dalszego prowadzenia Sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Zażalenie co do zasady nie zostało uwzględnione.

Wbrew zarzutom zażalenia Sąd Rejonowy uprawniony był przyjąć, że w realiach niniejszej sprawy nie zostały spełnione określone w art. 55 § 1 k.p.k. przesłanki pozwalające B. T. na skuteczne wystąpienie przeciwko A. J. (1) i W. B. z subsydiarnym aktem oskarżenia.

Prawo pokrzywdzonego do występowania w charakterze oskarżyciela subsydiarnego w sprawie, w której postępowanie co do zasady winno toczyć się z oskarżenia publicznego, z oczywistych względów nie ma charakteru nieograniczonego. W istocie jest to wyjątek od generalnej zasady, uzależniony od spełnienia wszystkich przesłanek wskazanych w art. 55 § 1 i 2 k.p.k., w tym zwłaszcza wydania dwóch tożsamyh decyzji (o odmowie wszczęcia dochodzenia albo jego umorzenia) kończących postępowanie przygotowawcze w sposób negatywny. Przesłanki te, jak wynika z ugruntowanych w orzecznictwie poglądów winny być interpretowane ściśle.

Postanowieniem Komisariatu Policji we W. z dnia 12 grudnia 2014 roku zatwierdzonym przez Prokuratora umorzono dochodzenie w sprawie pobicia B. T.. Po rozpoznaniu zażalenia pełnomocnika Sąd Rejonowy w Częstochowie postanowieniem z dnia 6 października 2015 r. uchylił zaskarżone postanowienie. Dnia 7 marca 2016 roku Komisariat Policji we W. umorzył dochodzenie (według obowiązujących wówczas przepisów nie wymagało ono zatwierdzenia przez prokuratora jako nie prowadzone przeciwko osobie). Postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2016 r. Prokurator w trybie art. 327 § 1 k.p.k. podjął na nowo postępowanie.

Dnia 6 kwietnia 2016 r. wpłynął subsydiarny akt oskarżenia o czyn z art. 158 §1 k.k. w sprawie IV K 237/16.

Dnia 7 kwietnia 2016 r. Komisariat Policji we W. kolejny raz umorzył dochodzenie w sprawie (według obowiązujących wówczas przepisów nie wymagało ono zatwierdzenia przez prokuratora jako nie prowadzone przeciwko osobie).

Sąd Rejonowy w Częstochowie postanowieniem z dnia 9 czerwca 2016 r. umorzył postępowanie w sprawie z subsydiarnego aktu oskarżenia w sprawie IV K 237/16 wobec braku skargi uprawnionego oskarżyciela. Zostało ono zaskarżone przez pełnomocnika B. T.. Po rozpoznaniu wniesionego zażalenia postanowieniem z dnia 29 września 2016 r. Sąd Okręgowy w Częstochowie nakazał zwrócić B. T. uiszczoną zryczałtowaną równowartość wydatków w kwocie 300 zł a w pozostałej części zaskarżone postanowienie utrzymał w mocy. W uzasadnieniu postanowienia wyraził pogląd, że postanowienie o umorzeniu postępowania z dnia 7 kwietnia 2016 r. należy traktować jako pierwsze postanowienie o jego umorzenia z uwagi na sekwencje zdarzeń w przypadku upływu terminu do wniesienia zażalenia na to postanowienie w pełni uzasadniony będzie wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia takiego zażalenia. Dnia 26 października 2016r. Prokurator przywrócił B. T. termin do wniesienia zażalenia na postanowienie z dnia 7 kwietnia 2016 r. o umorzeniu dochodzenia. Po rozpoznaniu tego zażalenia postanowieniem z dnia 16 grudnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Częstochowie utrzymał w mocy postanowienie z dnia 7 kwietnia 2016 r. o umorzeniu dochodzenia.

Dnia 5 października 2016 r. B. T. wniósł osobiście sporządzony subsydiarny akt oskarżenia w niniejszej sprawie IV K 778/16 Sądu Rejonowego w Częstochowie (połączony do wspólnego rozpoznania z subsydiarnym aktem oskarżenia z dnia 4 stycznia 2017 r.)

W tak przedstawiającym się stanie rzeczy Sąd Rejonowy, kształtując swobodnie swoje przekonania, uprawniony był przyjąć, że w niniejszej sprawie nie została spełniona przesłanka z art. 55 § 1 k.p.k. wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia. Mógł bowiem uznać, iż wobec utrzymania w mocy postanowienia o umorzeniu dochodzenia wydanego dnia 7 kwietnia 2016 r., postanowieniem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 16 grudnia 2016 r. nie doszło do sytuacji, gdy po uwzględnieniu zażalenia i uchyleniu postanowienia o umorzeniu postępowania przez sąd powołany do rozpoznania sprawy w pierwszej instancji, organ postępowania przygotowawczego nadal nie znajdując podstaw do wniesienia aktu oskarżenia wydał ponownie postanowienie o jego umorzeniu a B. T. w terminie miesiąca od zawiadomienia o tym postanowieniu wniósł subsydiarny akt oskarżenia.

Przyjęta przez Sąd Rejonowy przesłanka z art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k. braku skargi uprawnionego oskarżyciela jest także spełniona nawet w razie przyjęcia, że postanowienie o umorzeniu dochodzenia z dnia 7 kwietnia 2016 r. było postanowieniem wydanym ponownie, gdy organ postępowania przygotowawczego nadal nie znalazł podstaw do wniesienia aktu oskarżenia (uwzględniając fakt, że dochodzenie zostało najpierw umorzone w dniu 12 grudnia 2014 r. a po rozpoznaniu zażalenia pełnomocnika B. T. Sąd Rejonowy w Częstochowie postanowieniem z dnia 6 października 2015 r. uchylił zaskarżone postanowienie). Odpis postanowienia o umorzeniu dochodzenia z dnia 7 kwietnia 2016 r. został bowiem doręczony B. T. w dniu 17 kwietnia 2016 r. k.129 akt dochodzenia. Postanowienie to k. 133 akt dochodzenia zawiera prawidłowe pouczenia. W terminie miesiąca od daty doręczenia tego postanowienia B. T. nie wniósł subsydiarnego aktu oskarżenia. Wniósł go dopiero 5 października 2016 r. i 4 stycznia 2017 r. (nie dopełniając zresztą obowiązku sporządzenia go i podpisania przez pełnomocnika). Nie wniesienie w ustawowym terminie subsydiarnego aktu oskarżenia powoduje, że także z tego powodu należałoby przyjąć brak skargi uprawnionego oskarżyciela.

W ocenie Sądu Okręgowego do umorzenia postępowania doszło w szczególnych okolicznościach, gdy B. T. mógł mieć rzeczywistą trudność w ustaleniu czy i w jakim terminie służyło mu prawo do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia. Skarb Państwa nie poniósł poza kosztami doręczeń korespondencji żadnych wydatków. Sąd Rejonowy zakończył postępowanie sądowe na jego zupełnie wstępnej fazie, nie wzywał nawet B. T. do uzupełnienia braku formalnego pisma poprzez sporządzenie i podpisanie subsydiarnego aktu oskarżenia przez profesjonalnego pełnomocnika. Zaistniał więc wyjątkowy przypadek w myśl przepisu art. 632a k.p.k. w zw. z art. 640 k.p.k. uzasadniający poniesienie kosztów sądowych przez Skarb Państwa i zwrócenie B. T. z kasy Sądu Rejonowego w Częstochowie kwoty 300 (trzystu) zł uiszczonej przez niego zryczałtowanej równowartości wydatków (przebiegowanej ze sprawy IV K 237/16 Sądu Rejonowego w Częstochowie).

Podstawę prawną orzeczenia stanowiły przepisy art. 437 k.p.k., art. 632a k.p.k. w zw. z art. 640 k.p.k.